

forbundsformand, da han var 24 år. Allerede i 26 års alderen blev Hedtoft hentet ind til det egentlige partiorganisationsarbejde og blev sekretær i partiets rigsdagsgruppe, og så blev han kun 36 år gammel enstemmigt valgt til sit partis formand. Endelig blev han statsminister i 1947 — 44 år gammel. Et par af disse placeringer kunne have været tilfældige, men de kunne ikke alle være tilfældighedernes spil.

Det har undertiden ligget nær at skønne, at en politisk gerning var lettere at klare for dem, der gik ind i arbejdet i et stort og anerkendt parti, end det var for pionerer, der skulle vinde fodfæste. En vurdering af Hans Hedtofts gerning under denne synsvinkel ville imidlertid ikke have været retfærdig.

I ungdomsårene skulle han — hos de unge — medvirke til formidlingen af den overgang, der blev foranlediget af det praktiske lovgivningsarbejde og det administrative ansvar. Vanskelighederne blev øget derved, at socialdemokratiet fik modstandere „på begge sider“. En sådan tilskyndelse til nøgtern vurdering og resignation var ingen ringe fordring til en ung og ildfuld agitator, der tilmed var en oratorisk naturbegavelse. Hans Hedtoft bestod prøven og viste derved den sindets beherskelse, som gjorde ham til leder.

Jeg kunne også nævne, at den anden verdenskrig udbrød kort tid efter hans overtagelse af hvervet som partiformand, men jeg behøver ikke at nævne, hvor ofte der i disse år skulle træffes afgørelser, som, uanset hvilke standpunkter der blev taget, ville ramme det største regeringsparti med hårde slag, og Hans Hedtoft følte hvert slag mod partiet som et slag mod sig selv, også i de år, da besættelsesmagten havde presset ham ud af hans tillidshverv.

Det var derfor ikke sådan, at den selvfølgelig placering af Hans Hedtoft i brændpunkter eller nøglestillinger førte ham ind til en dans på roser. Vanskeligheder var ofte beredt ham i rigt mål, og bekymringer fik han, selvom han for at stimulere sine kammeraters arbejdsglæde ofte tvang bekymringerne i baggrunden.

Her i folketinget var Hans Hedtoft medlem siden 1935, men han havde som allerede nævnt 6 års gruppesekretærarbejde bag sig, da han gik ind i tinget. Dette sammen med hans stærkt udviklede vurderingsevne gjorde det naturligt, at man betroede ham en række store opgaver.

Som den røde tråd gennem Hedtofts arbejde i folketinget finder vi hans dybe respekt for den gerning, der øves på folkestyrets grund.

Han førte denne opfattelse videre i forholdet til Færøerne og Grønland, hvis forening med Danmark han arbejdede for at få videreudbygget til et fuldgyldigt ligeretsforhold med samme rettigheder for alle borgere, uanset hvor i riget de er placeret.

Også i den gerning, som han med så stor forudseenhed og så megen energi fik påbegyndt gennem Nordisk Råd, stræbte han efter at bygge på et frit samvirke, hvor ingen er forhåndsfavoriserede, og hvor kun det almene vel er et afgørende argument.

Hans Hedtofts respekt for den frie meningsudveksling byggede på den opfattelse, at det ville være en dårlig tjeneste at gøre lovgivningsarbejdet, hvis vi søgte at bortforklare de modsætninger, som har deres oprindelse i de forskellige vilkår, som blev givet de enkelte befolkningsgrupper. Han ønskede derimod at få modsætningerne klarlagt for at finde den vej, der førte til det bæredygtige resultat.

Ingen kunne mere utrætteligt end Hedtoft gennemarbejde alle muligheder for at finde vej frem, og ingen kunne mere uskrømtet glæde sig over resultatet, og især når der ikke var græmmelser i dets spor.